

KULTUR

KRITIK | DEBAT | NAVNE

“
Hvorfor lever vi med et pensionsystem, hvor man ikke selv må bestemme, hvem der passer på ens penge og til hvilken pris?
Anette Claudi

Side 6

Natur i Europa

Naturbilleder - man ser det for sig: Vilde dyr og storblåede landskaber i fjerne verdensdele. Nu har en svensk fotograf set nærmere på Europas natur. Side 4

Skumarkitektur og en duft af kanel

Louisianas kæmpe udstilling 'Living' om arkitektens grænser til sociologi og antropologi er fremragende. Gennem et væld af medier vises, hvordan vores måder at bo på antager nye former.

ARKITEKTUR

Arkitektens grænser III-IV - Living, Louisiana Museum for Moderne Kunst, Humlebæk. Åbner i dag. Www.louisiana.dk.

Et vildt plankebyggeri strækker sig gennem Louisianas have. Selvsyende brædder støtter hinanden i en flydende overgang mellem hegn, hule og bro, sammenflettet i en overfladisk uorden, der står i skarp kontrast til museumshavens anstændige, beroligende omgivelser. Bræddebyggeriet af Arne Quinze er primitivt og barnligt, fuldt af håndmalede skilte med husnumre og angivelser som 'My home' og 'My house'.

KARSTEN R.S. JØRGENSEN, ARKITEKTUR-REDAKTØR

Det er en konstruktion, hvis primære funktion er at ægge fantasien ved at sætte skel, afgrænse og distancere. Det er en kæmpeudgave af nabobens træhule, den, der blev forsvaret med slangebasser, hvis man var uønsket, eller den, hvor man kunne få kiks og saftvand og et kig til et stykke med bar hud, hvis man var inviteret.

Det er noget helt basalt omkring det at bo og det at bo på spil i Arne Quinzes 'Stilhouse', som åbner Louisianas mest omfattende udstilling i serien 'Arkitektens grænser'.

DET FØRSTE emne hedder 'Drømmen'. Her er blandt andet en rig dokumentation af de midlertidige, spontane byer, der hvert år bygges op ved Burning Man-festivalen i Nevadaørkenen. Et samfund, hvor 50.000 mennesker mødes og lever sammen i en kollektiv fejring af fantasien og individualismen. Alle deltager i det ugelange ritual, der alene består af deltagernes egne projekter, fri af økonomiske interesser. Ugen kulminerer med afbrændingen af en mandfigur, hvorefter alle rydder op efter sig, og ingen efterlader spor. Det er herfra, at Arne Quinzes vilde trækonstruktioner er blevet berømte.

Fra drømmesektionen deler udstillingen sig i to analytiske spor, som igen fører til konkrete eksempler på byudvikling i Indien, i Rusland og hos det indoeuropæiske nomadefolk romaerne. Hver især er det fuldtudrede interessante og flotte udstillinger. Men tilsammen giver de et bredt afsæt for forståelsen af den komplekse sociale verden, vi lever i lige nu.

Tager vi først sporet omkring 'Hjemlighed', kommer vi til en række antropologiske kunstværker omkring det at bo. Her er en animationsvideo af at låse sin dør og åbne den igen - og om at dirigere en lås op. Her er også Katja Bjørns video af hende selv, der tager bad, vist i bunden af en balje vand, og her kan man i et andet projekt sætte sig til morgenbordet sammen med en række togkonduktører og følge netop deres måder at hælde mælk på cornflakes, slutte kaffe og læse avis på. Morgenritualer er måder, hvorpå vi behøver verden.

“
Jeg tør godt love, at uopmærksomme museumsgæster vil blive godt rundforvirrede

Det handler om identitet, hvordan vi sætter os spor i verden, og som der står skrevet på væggen af Marjetica Potrč: 'Facader er ikke lebestift. De er organer.'

Citatet fører ind til en afdeling om identitet og migration. Når vi mennesker flytter os, flytter vi identiteten med. Se bare hvordan i alle denne verdens eksotiske Chinatown, men den samme mentale kopiering af det velkendte sker, når vi flytter til Månen. Et design til en måneba-

BURMENNESKER. I Hongkong lejer arbejdere sig ind i små bure opbygget i værelser i lejligheder, der bliver nye fællesskaber. Foto: Jes Randsrup/Jyllands-Posten

RØRENDE. Peter Pan House af Sanei Hopkins Architects. Foto: Amir Sanei

SK.JULT. Spejlhule tegnet af Tham og Veidegård. Foto: Åke E:son Lindman

UCHRONIA. Arne Quinze skabte denne hvirvelvind af trælagter på Burning Man-festivalen i 2006. Foto: Jason Strauss

se er struktureret som et italiensk citadel. Mest overraskende i denne sektion er dog mødet med romaernes paladser. Det lyder som et af forfatteren Jorge Luis Borges' umulige leksikonopslag, men det er den skinbarlige sandhed: De seneste år har de rigeste romaer bygget sig spektakulære ceremonielle paladser i Rumænien med lån fra indiske og europæ-

ske arkitekturtraditioner. Vender vi nu tilbage til udgangspunktet i drømmesektionen, finder vi her også en kopi af den unge japaner Sou Fujimotos 'Final Wooden House', et hus opbygget af svære cedretærbjælker med en kvadratisk profil på 35 x 35 cm, der på en gang udgør konstruktionen, rummets overflader og dets møbler. Der er ingen

forskelle i materialet mellem niveauerne, hytten med det kubiske ydre er stablet som et tredimensionalt klatremøbel og befinder sig på en bjergside i det sydlige Japan, hvor den kan udlejes for en weekend. Den var en mindre sensation i arkitekturverdenen for tre år siden. På Louisiana er kopien opbygget efter de samme principper, blot som en ren klatre-sidde-

ligge-skulptur uden originalens tilføjes af vinduer og installationer.

Sou Fujimoto arbejder inden for en næsten klassisk modernistisk tradition, hvor gentagelsen af et modul, som legoklodser, kan antage alle former. Men han gør det i en ny tid, hvor de traditionelle familiestrukturer i de højt udviklede lande bliver opløst og de sociale relationer i stedet tager form af cellestrukturer, der forbinde sig med og støtter hinanden, uden egentlige forestillinger om den kollektive helhed. Udstillingens katalog bringer disse tanker i et essay af den tyske filosof Peter Sloterdijk, der ser vores aktuelle individualisme som en skummende struktur af celler.

SOU FUJIMOTO viser flere forskellige studeeksempler på, hvordan en arkitektur, der ikke er bundet til plane flader, kan udfolde sig. F.eks. i den høje model 'Glass forest', der netop minder om frosset sæbeskum, eller 'Louisiana Mist', en gennemsnitlig, kubisk tågestruktur, som er indledt i kuber af forskellig størrelse. Jo mindre kuber, jo mere private, indtil man når til den enkelte private celle i menneskestørrelse.

Princippet kan lyde som science fiction, men i næste rum kan man se, at det findes i praksis - ikke tegnet af arkitekter, men af behård kapitalisme i Hongkong, hvor arbejdere bor i bure indrettet i værelser i lejligheder. Det lyder horribelt, men der opstår et særligt fællesskab og en måde at leve sammen på, der er så attraktivt, at mange, der får muligheden for at flytte, flytter til noget tilsvarende.

Denne interesse for cellen og cellestrukturen kan også studeres i den minimalistiske arkitektur, der dyrkes for tiden. For det er ikke kun i Asiens pladstrængte megapoler, at mikrohus opstår. Også i Skandinavien er der en bevægelse mod helt basale celler, som ikke mindst ses i arkitekternes bemærkelsesværdige interesse for at tegne pavilloner og træhuler.

Tilbage til basis ses f.eks. i Rintala Eggertsson Architects' svært hyggelige mørke installation, hvor ild, luft, vand og jord er blevet de eneste ordnende principper i et designerhjem, hvor formverdenen er cool, men elementerne og materialerne er nostalgiske henviisninger til et

SKROTDRØMME. Planterne af skrot i 'Infinitarium' voksede frem i Nevadas sandørken under Burning Man-festivalen i 2010. Foto: Gaby Thijsse

vintermærkt nordisk landskab. Således udspændt mellem følelser og oplysning, sansning og samfundsteori skyder udstillingen sig fra celle til celle i associerede bevægelser. Den viser sit emne gennem et væld af udtryk fra rumstore installationer til dokumentarfilm, foto- og videokunst, arkitekturmodeller, lyrik og befriende få plancher. Tekster kan være nødvendige for at forstå, hvad der er på spil, især i de mere teoretiske afdelinger af udstillingen, men det er Louisianas store fortjeneste denne gang at have gjort sine emner så håndgribelige og anskuelige, at de i højere grad end tidligere har kunnet undvære ordkrækker.

Installationerne taler i hvert fald for sig selv, men jeg tør godt love, at uopmærksomme museumsgæster vil blive godt rundforvirrede i udstillingstemaets mange forgreninger.

Det er en udstilling, der tilfredsstiller på flere niveauer, man bliver sågar taget ved næsen af en duftinstallation, så selv hvis det overordnede tema skulle flyve sin vej, vil man i det mindste stadig få lugten fra designgruppen Régimes stillererede opgang med sig, med både kanel og gammel mand.

karsten.jørgensen@pol.dk

TO I ÉN ARKITECTURENS GRÆNSER

Oprikelig var serien 'Arkitektens grænser' tænkt som fire udstillinger. Men den aktuelle bliver den tredje og sidste, idet den står to sammen. De første (fremragende) udstillinger lagde mere vægt på arkitektens naturvidenskabelige og teknologiske grænser med fokus på henholdsvis matematik og bæredygtighed, og den fjerde udstilling skulle have handlet om den virtuelle arkitektur, som de elektroniske medier skaber. Den er nu blevet en mindre del af dagens enorme udstilling 'Living', der nemlig handler om det humanistiske spørgsmål, hvad vil det sige at bo?